SCHETSEN UIT SURINAME

DOOR

G. J. STAAL

Het Feestmaal

Het is mij verteld door een, die er zelf bij was, en ik heb goede reden hem te gelooven.

De één-en-dertigste viel dat jaar op een Zondag. De één-en-dertigste? Ja, 31 Augustus natuurlijk! Dat zou een Surinamer niet vragen.

Nu dan, de één-en-dertigste viel dat jaar op een Zondag. Het was dood-jammer! De groote droge tijd was al heerlijk doorgekomen. Letterlijk geen wolkje aan de lucht, de wegen goed droog; je kon gerust met je beste schoenen aan van Livorno naar de stad kuieren. En wezenlijk, je behoefde geen parapluie mee te nemen voor je hoofddoek en je gesteven koto-missie. Alles was even prachtig: de rivier spiegelglad, echt geschikt voor de roeiwedstrijden; de heele lucht tintelde bepaald van vroolijkheid en de onberegende vlaggen hingen zoo feestelijk helder in het ongerepte zonnelicht. Stof — ja, maar stof was lang niet zoo gevaarlijk als regen. Vliegen — vliegen ook — kijk maar op de markt bij de visch-kramen en in de slagerswinkels! Een had zijn winkel heelemaal blauw geschilderd, want hij had gehoord.... Wel, het was niet uitgekomen wat hij gehoord had en het zat er vol met vliegen. Op den Zondag was dat echter niet zoo te merken. De ochtendmarkt was vóór kerktijd afgeloopen en de slagerswinkels waren gesloten.

Langs de paden van het Gouvernementsplein, aan de zijde van het fort, — het groote middengrasveld moest

open blijven voor de parade en de volksspelen, — stond alles klaar voor de kermis-pret. Het waren oude bekenden; anders zouden ze niet te herkennen geweest zijn in hunne ongewone, stille geslotenheid. Wat een heerlijkheden lagen verborgen achter de gesloten zeilen, je kon het alleen vermoeden uit herinnering, de kraampjes met switi-switi, de cookshops — ook die van de Javanen, waar je nasi gorèng kon eten; eigenlijk wat te sterk naar Surinaamsche gading — de restaurants, beroemd om het ijskoud bier! Achter gindschen lap stond zeker het rad van avontuur en die kleine gebouwtjes waren ongetwijfeld bestemd voor die leuke geheime verrassingen, die je niet oververtelde om er een ander ook te laten inloopen!

De draaimolens: daarin kon je je niet vergissen. Maar hoe saai zagen zij er uit met de persennings over de leeuwen en paarden, over de schitterende schommelbakken en het mooie orgel. Recht armoedig was het aanzien van de onbewogen, naakte bigi-sensi, den geliefden draaimolen, die zoo goedkoop was, één bigi-sensi maar ¹⁾, en waaraan je zelf mocht mee helpen draaien onder het opwekkend ge-bom-bom-bom van de ronzebons!

Het stond alles te wachten — er hing een ongeduldig wachten in de lucht en het scheen wel alsof het plein stiller was dan anders in den Zondag-morgen, hoewel er feitelijk méér menschen zich bewogen dan gewoonlijk. Er liepen immers groepjes van Britsch-Indiërs, van Javanen, Bosch-negers en Indianen, die al in de stad gekomen waren voor het groote feest van morgen. Zij bleven het geval een poosje aanzien en slenterden verder, want of je kort of lang bleef kijken, er gebeurde niets. Voor het Gouvernementshuis hokten ze samen en betuurden de ornamenten der illuminatie en de extra-vlaggen, oranje en rood-wit-blauw, die ter weerszijden op het dak gehechen waren. Ook daar bleef het echter heel stil: geen marktvrouwen met vaandels, zooals anders nooit ontbraken bij den aanvang van Koninginne-dag, geen audientie-gangers, geen gasten op het balcon. Het zag er stiller uit dan op andere dagen.

¹⁾ Een bigisensi is 2½ cent.

Alleen de schildwacht bij de poort aan de zij van de Groote Combé wist, dat er iets gaande was. Er was al vroeg zekere ongewone beweging geweest van leveranciers, naar de keuken. Doch dat was alles, totdat de auto voorreed en beladen werd met bloemen, potten en pannen en allerlei gerei.... De auto reed weg — zonder vlaggetjes — en toch meende de schildwacht, dat hij er den Gouverneur in zag zitten

Aan den buitenkant der stad lagen de woningen der diaconie-vrouwtjes, een rij van aaneengebouwde kamers, met de korte zijde naar den straatweg: een deurtje en dan een raampje en weer een deurtje en een raampje, met één doorlopende galerij. Er vóór het beschaduwde erf, achter een haag van fajalobi.

Hier reed de auto van den Gouverneur binnen, het erf op, en verschrikte de vrouwtjes, die juist zoo rustigjes weggedommeld zaten in een na-kerksch dutje.

De weg lag levenloos te blakeren in de zon en de schaduw onder den grooten tamarindeboom droop van zwoele warmte.

Maar dáár was op eens de groote beweging: een hofmeester, die bevelen gaf, bedienden, die de auto ontladden en de kamers binnen liepen om tafels en stoelen te halen, en die brokstukken van de komende gebeurtenis haastig toewierpen aan de nieuwsgierige vrouwtjes. Zij hadden geen tijd om de hoofden bij elkaar te steken, ieder was op zich zelve aangewezen om zoo gauw mogelijk de emotie te boven te komen en zich voegzaam te tooien voor een ceremoniële ontvangst. Want zooveel hadden zij er al van begrepen, dat er een feest werd opgetuigd, en in haar zenuwachtige haast hadden zij toch nog gelegenheid gevonden den man op te merken, die onder den boom stond in de houding van een, die haar wachtte.

Toen het laken gespreid werd over de aaneengeschoven tafeltjes in de schaduw van den boom, kwamen zij, bijna tegelijk, al naar buiten in haar beste paletots; zonder afspraak hadden zij het beste aangedaan, uit zuivere waardigheidsintuïtie en na-bloeiende coqetterie.

In het druk gedoe van het tafeldekken mengden zij hare drukke deftigheid; zij bestrooiden den wachtenden gastheer met lachjes en de mooiste, deftigste woorden, die glad uit de monden gleden als de boonen uit een basket met sebijari ¹⁾).

Die het vertelde, zeide mij, dat de tafel prachtig werd en verleidelijk van kleur en geur. Oranjbloemen groeiden zoo maar uit het witte laken en ieder der aanzittenden had nog een extra bloempje, een tuiltje voor de corsage in de kleur van den dag. In de glazen glinsterde een oranje drank, een sprankelende limonade, en van de hooge vruchtschalen wierpen bacoven en sinaasappelen geel licht alsof de zon er door heen scheen.

De soep moest stil verorberd zijn om over zooveel verrassends heen te komen! Maar het smaakte zoo goed en de koude, zoete drank prikkelde zoo recht gezellig, dat de schrik en de schroom al spoedig overwonnen werden en de vrijmoedige spraak over de tafel danste.

Aan het hoofdeinde der tafel zat hij, die de einden van den snoer van vrouwtjes verbond; aan zijne zijden waren de oudsten, om de eer van haar ouderdom. En hij was het, die spreken moest van Haar, voor wie het feest gegeven werd.

Nu werden de oude handen saamgevouwen in den schoot en de oude hoofdjjes neigden in plechtigen ernst. Zij luisterden vriendelijk aandachtig en nog niet heelemaal was de bezonkenheid van luisteren, zon en verzadiging geweken, toen zij opstonden om met hem te gedenken de jubileerende Vorstin van Suriname.

Er was één ledige plaats aan tafel. Een der vrouwtjes bracht den dag door bij hare kinderen. Hoe spijtig! Zij had niet mogen ontbreken! Maar het scheen het beste ook haar te laten bedienen, alsof ze aanwezig was. Als ze van avond thuis kwam, zou ze het vinden in haar kamertje — wel koud, en het ijs gesmolten in de limonade,

¹⁾ Een peulvrucht.

die niet meer sprankelen zou, doch het was dan toch iets, een illustratie van de verhalen.

En één was er bij, die er niet bij kon zijn. Een man. Hij woonde in een der oude hartjes. Voor acht-en-vijftig jaar was hij weggegaan. Op een schip. En dat schip moest vergaan zijn, want hij was niet teruggekeerd en zij had nooit meer iets van hem gehoord.

Zij was hem trouw gebleven.

Nu moest ze nog een korte wijle wachten. Dan zou ze hem weerzien.

Die het vertelde zeide mij, dat hij nog nooit zoo heerlijk had feestgevierd op den verjaardag der Koningin, als met de diaconie-vrouwtjes op dien 31sten Augustus van het jaar.....

Neen, laat ik het jaar niet verraden.